

ES ir Turkijos pareiškimas (2016 m. kovo 18 d.)

Šiandien Europos Vadovų Tarybos nariai susitiko su savo kolega iš Turkijos. Nuo 2015 m. lapkričio mėn. tai jau trečiasis susitikimas, skirtas Turkijos ir ES santykiams gilinti, taip pat migracijos krizei spręsti.

Europos Vadovų Tarybos nariai pareiškė giliausią užuojautą Turkijos žmonėms po sekmadienį Ankaroje įvykdyto sprogdinimo. Jie tvirtai pasmerkė šį siaubingą aktą ir pakartojo, kad toliau remia kovą su visų formų terorizmu.

Turkija ir Europos Sąjunga dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą įgyvendinti bendrą veiksmų planą, iniciuotą 2015 m. lapkričio 29 d. Jau padaryta didelė pažanga, įskaitant tai, kad Turkija atvėrė savo darbo rinką sirams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, nustatyti nauji vizos reikalavimai sirams ir kitų valstybių piliečiams, sustiprintos Turkijos pakrančių apsaugos ir policijos saugumo užtikrinimo pastangos ir intensyviau keičiamasi informacija. Be to, Europos Sąjunga pagal Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę pradėjo išmokėti 3 mlrd. EUR konkreitiems projektams; taip pat buvo pasistūmėta darbe vizų režimo liberalizavimo srityje ir stojimo derybose, įskaitant 17 skyriaus atidarymą praėjusių metų gruodžio mėn. Be to, 2016 m. kovo 7 d. Turkija pritarė skubiam visų iš Turkijos į Graikiją patenkančių migrantų, kuriems nereikia tarptautinės apsaugos, grąžinimui ir sutiko priimti atgal visus neteisėtus migrantus, sulaikytus Turkijos vandenyse. Turkija ir ES taip pat susitarė toliau stiprinti kovos su neteisėtais migrantais gabenančiais asmenimis priemones ir palankiai įvertino tai, kad Egėjo jūroje pradėti vykdyti NATO veiksmai. Tuo pačiu metu Turkija ir ES pripažįsta, kad reikia papildomų, sparčių ir ryžtingų pastangų.

Siekdamos sužlugdyti neteisėtai žmones gabenančių asmenų verslo modelį ir suteikti migrantams alternatyvią galimybę, kad jiems nereiktų rizikuoti savo gyvybe, ES ir Turkija šiandien nusprendė nutraukti neteisėtą migraciją iš Turkijos į ES. Kad šis tikslas būtų pasiektas, jos susitarė dėl šių papildomų veiksmų:

- 1) Visi naujai nuo 2016 m. kovo 20 d. iš Turkijos į Graikijos salas patenkantys neteisėti migrantai bus sugrąžinti į Turkiją. Tai bus vykdoma visapusiškai laikantis ES ir tarptautinės teisės, taip užkertant kelią bet kokiame kolektyviniam asmenų išsiuntimui. Visiems migrantams bus taikoma apsauga pagal atitinkamus tarptautinius standartus ir laikantis negrąžinimo principo. Tai bus laikina ir išskirtinė priemonė, kuri yra būtina siekiant nutraukti žmonių kančias ir atkurti viešąją tvarką. Migrantai, atvykstantys į Graikijos salas, bus tinkamai registruojami ir kiekvieno asmens prieglobsčio prašymą nagrinės Graikijos valdžios institucijos laikydamosi Prieglobsčio procedūrų direktyvos, bendradarbiaujant su JT vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuru. Migrantai, neprašantys prieglobsčio, arba migrantai, kurių prašymai remiantis minėta direktyva bus nustatyti esantys nepagrįsti arba nepriimtini, bus sugrąžinti į Turkiją. Turkija ir Graikija, padedamos ES institucijų ir agentūrų, imsis reikiamų veiksmų ir suderins būtinus dvišalius susitarimus, įskaitant dėl Turkijos pareigūnų buvimo Graikijos salose ir Graikijos pareigūnų buvimo Turkijoje nuo 2016 m. kovo 20 d., siekdamos palaikyti ryšius ir taip sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam šių susitarimų veikimui. Neteisėtų migrantų grąžinimo operacijų išlaidas padengs ES.
- 2) Į Turkiją sugrąžinus vieną sirą iš Graikijos salų, kitas siras bus perkeltas iš Turkijos į ES atsižvelgiant į JT pažeidžiamumo kriterijus. Padedant Komisijai, ES agentūroms ir kitoms valstybėms narėms, taip pat Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biurui, bus nustatytas mechanizmas, siekiant užtikrinti, kad šis principas būtų pradėtas įgyvendinti nuo tos pačios dienos, kai bus pradėti grąžinimai. Pirmenybė bus teikiama migrantams, kurie anksčiau nebuvo atvykę arba nebandė atvykti į ES neteisėtai. Kalbant apie ES, perkėlimas į ES pagal šį mechanizmą bus vykdomas visų pirma laikantis valstybių narių prisiimtų įsipareigojimų, išdėstytų 2015 m. liepos 20 d. Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybų atstovų išvadose; iš numatytų perkėlimo į ES vietų yra likusios 18 000 vietų. Bet kuris kitas perkėlimo į ES poreikis bus tenkinamas pagal panašų savanorišką susitarimą, papildomai perkeliant ne daugiau kaip 54 000 asmenų. Europos Vadovų Tarybos nariai palankiai vertina Komisijos ketinimą pasiūlyti 2015 m. rugsėjo 22 d. perkėlimo Europos Sąjungoje sprendimo pakeitimą, pagal kurį būtų galima pagal minėtą susitarimą prisiimtus perkėlimo Europos Sąjungoje įsipareigojimus atimti iš pagal sprendimą priskirto skaičiaus. Jeigu šiais susitarimais nebus pasiektas tikslas nutraukti neteisėtą migraciją ir jeigu grąžinimų skaičius priartės prie pirmiau nurodytų skaičių, šis mechanizmas bus peržiūrėtas. Jeigu grąžinimų skaičius viršys pirmiau nurodytus skaičius, šis mechanizmas bus nutrauktas.
- 3) Turkija imsis visų būtinų priemonių, kad būtų užkirstas kelias naujų neteisėtų migracijų iš Turkijos į ES jūrų ar sausumos maršrutų atsiradimui, ir šiuo tikslu bendradarbiaus su kaimyninėmis valstybėmis ir ES.

- 4) Kai tik neteisėtų sienos kirtimų tarp Turkijos ir ES atvejų beveik nebeliks arba jų skaičius bent jau bus gerokai ir tvariai sumažintas, bus aktyvuota savanoriška humanitarinio priėmimo sistema. ES valstybės narės savanorišku pagrindu prisidės prie šios sistemos.
- 5) Vizų režimo liberalizavimo veiksmų plano įvykdymas bus paspartintas visų dalyvaujančių valstybių narių atžvilgiu siekiant panaikinti vizos reikalavimus Turkijos piliečiams ne vėliau kaip iki 2016 m. birželio mėn. pabaigos su sąlyga, kad bus įvykdyti visi kriterijai. Šiuo tikslu Turkija imsis būtinų veiksmų likusiems reikalavimams įvykdyti, kad Komisija, atlikusi reikiamą atitikties kriterijams įvertinimą, iki balandžio mėn. pabaigos galėtų pateikti atitinkamą pasiūlymą, kuriuo remdamiesi Europos Parlamentas ir Taryba galėtų priimti galutinį sprendimą.
- 6) ES, glaudžiai bendradarbiaudama su Turkija, dar labiau paspartins iš pradžių numatytų 3 mlrd. EUR pagal Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę išmokėjimą ir užtikrins papildomų projektų, kurie skirti asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, ir kurie bus nustatyti iki kovo mėn. pabaigos remiantis Turkijos pateikta skubia informacija, finansavimą. Per savaitę bus bendrai nustatytas pirmas pabėgėliams skirtų konkrečių projektų, visų pirma sveikatos, švietimo, infrastruktūros, maisto ir kitų pragyvenimo išlaidų srityje, kuriuos būtų galima greitai finansuoti priemonės lėšomis, sąrašas. Kai šios lėšos bus beveik iki galo išnaudotos ir jeigu pirmiau nurodyti įsipareigojimai bus įvykdyti, ES sutelks papildomą finansavimą šiai priemonei - ne daugiau kaip papildomų 3 mlrd. EUR iki 2018 m. pabaigos.
- 7) ES ir Turkija palankiai įvertino vykdomą darbą muitų sąjungos tobulinimo srityje.
- 8) ES ir Turkija pakartojo savo įsipareigojimą suteikti naujos energijos stojimo procesui, kaip išdėstyta 2015 m. lapkričio 29 d. jų bendrame pareiškime. Jos palankiai įvertino tai, kad 2015 m. gruodžio 14 d. buvo atidarytas 17 skyrius, ir nusprendė, kad kitas žingsnis - Nyderlandų pirmininkavimo laikotarpiu atidaryti 33 skyrių. Jos palankiai įvertino tai, kad Komisija balandžio mėn. pateiks pasiūlymą šiuo tikslu. Parengiamasis darbas dėl kitų skyrių atidarymo bus tęsiamas spartesniu tempu, nepažeidžiant valstybių narių pozicijų pagal galiojančias taisykles.
- 9) ES bei jos valstybės ir Turkija dės bendras pastangas humanitarinėms sąlygoms Sirijoje, visų pirma tam tikrose teritorijose prie Turkijos sienos, pagerinti, kad vietos gyventojai ir pabėgėliai galėtų gyventi teritorijose, kurios bus saugesnės.

Visi šie elementai bus įgyvendinami vienu metu, kas mėnesį bendrai atliekant jų įvertinimą.

ES ir Turkija nusprendė pririnkus vėl susitikti, kaip numatyta 2015 m. lapkričio 29 d. bendrame pareiškime.

Press office - General Secretariat of the Council

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press